

IGOR POMYKALO GODIŠNJICA 2022

Ove se godine navršavaju četiri godišnjice, dvije vesele i dvije tužne. Idemo prvo tužne: prije deset godina, u ljeto 2012, umro je moj dragi kolega i prijatelj g. Tibor Kuti s kojim sam niz godina svirao i družio se u ansamblima USZ i F. Grisogono a početkom prosinca, moj šogor, muž moje najstarije sestre Vere i otac mojih dragih nećakinja Cristine i Giuliane, gospodin Giulio Gerini.

Prva od lijepih godišnjica je 80. rođendan drugog mog prijatelja i kolege, g. Mladena Denija Kodrića iz Splita (podrijetlom Hvara), a treća koja je direktno vezana uz drugu je 60. godišnjica našeg/ odnosno mojeg početka javnog nastupanja, koje na neki način eto traje i danas... Naime, 1962, nakon samo dvije godine učenja klavira (i najmanje 5-6 godina "piljenja" glavnog ali u to doba još nevoljenog mi instrumenta, violine...) odlučih da sa dvojicom kolega s kojima sam išao u prvi razred VII. gimnazije (u Križanićevoj ulici) i sa mladjim bratom jednog od njih osnujemo vlastiti "bend". Još imam fotografiju, snimljenu negdje u proljeće ili ljeto te zaista daleke 1962. godine kako sa Vojkom Sabolovićem (mlađim bratom kolege mi Duška) "sviramo" gitare, tada jedino dostupne i nama poznate "španjolke". Ime tog prvog dječaćkog sna bilo je "Kojoti"...

Priznajem da se više ne sjećam kako je išlo dalje i od kojeg trenutka su stvari postale konkretne i sve krenulo "za ozbiljno" ali sam siguran (za razliku od kasnije pridošlog kolege Gica, Darka Zidara) da sam oba imena, pod kojima smo postali relativno poznati u Zagrebu i ušli u stručnu literaturu o hrvatskom rocku (vidi S. Škarica: Kad je rock bio mlad) dao ja; prvo "Pirati" po neretljanskim piratima, a kad nas je Savez socijalističke omladine počeo napadati, "Uskoci", po senjskim Uskocima. Oni su me ne samo oduševljavali zbog njihove bezobrazne ali efektivne borbe protiv mletačkih okupatora naše Dalmacije i Primorja nego sam posjedovao i knjigu (koju imam još i dandanas) od Bare Poparića "Povijest senjskih Uskoka". Po urbanoj legendi (koja je, nažalost, izmišljena ne znam čijom zaslugom, ušla u intervju koji su moji inače vrli i dragi bivši kolege Gic i Vojko 1996. dali Walteru Neni Neugebaueru i bila potom preuzetu od S.Škarice u njegovoj već spomenutoj knjizi iz 2005. godine) radilo se o potpuno nenadanom napadaju inspiracije Vikiija Glovackog, konferansjea zagrebačkog "Varijetea," koji je naš bend "Pirati", bez prethodnog dogovora i u trenutku izlaska na scenu, najavio kao "Uskoke"... Kao da njegova uloga promotora tog tada novog fenomena i pomodnog trenda (ne zaboravimo, sigurno prozapadnog a s toga i vrlo morskog brojnim partijašima, partijskim *aparadžikima*, udbaškim doušnicima i inim ulizicama...) već i sama po sebi nije bila dovoljna da nam zauvijek ostane u dragom sjećanju!

Siguran sam da je ključni trenutak bio susret sa Denijem (Kodrićem a ne Kordićem kao što se može čitati kod Škarice) kojeg smo Gic i ja ulovili u muzičkoj školi "V. Lisinski" (Gundulićeva 4) i nagovorili da nam se priključi. Drugi važan moment bilo je da smo skoro od samog početka pa sve do kraja (barem mojeg) djelovanja benda imali stalnu gažu. Ako se ne varam, nju je omogućio Gicov otac koji je u dvorani "Dverce" trenirao hrvanje.

Prvobitni sastav benda počeo se pomalo nazirati; na basu Zlatko Miksić Miksa (kasnije poznat pod nadimkom Fuma), na bubnjevima, relativno kratko, Duško Sekulić Brada, čak tri gitare (isto dosta kratko); braća Sabolović i Gic te ja na klaviru - kad ga je bilo a to nije uvijek bio slučaj...

Ubrzo nam, se pridružuje i izvanredni saksofonist, splitski (podrijetlom sa Hvara) Zagrepčanin (samo po rođenju...) Mladen Deni Kodrić.

Probe su se redovito održavale u jednosobnom stanu u Medvedgradskoj 40, gdje sam tih godina stanovao sa mojom majkom, cjenjenom profesoricom solo pjevanja, Nadom Pirnat-Pomykalo. Tada je to bilo samo po sebi razumljivo a danas mogu slobodno reć; svaka joj čast što nam je dozvolila da bućimo u (tada) jedinjoj sobi i uništavamo njen stari klavir marke Petrof. U toplijim danima probali smo uz otvorene prozore našeg prizemnog stana na opće oduševljenje susjeda i prolaznika, koji bi ponekad zastali, poslušali "koga vraga klinci to rade" i čak nam zapljeskali.

Dosta spontano osmislili smo i naš repertoar; osim neizbježnih Shadowsa, tada izuzetno popularnog twista (Chubby Checker i dr.) zbog sreće da imamo odličnog saksofonistu Denija ubrzo smo počeli svirati repertoar američkih bendova "Johnny & The Hurricanes", The Champs i sl. ali isto tako - kao apsolutno PRVI u Zagrebu, Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji - počeli eksperimentirati sa rock obradama hrvatskog, bosanskog i slovenskog folklor... Naša publika (bez obzira da li u Varijeteu ili pri našim redovitim "čagama" (plesnjacima) u dvorani Dverce je uvijek rado slušala naše obrade pjesama "Ja sem Varaždinec,,," "Čiribiribela Mare moja", "Na planincah" - čak i jedne partizanske poput "Bilećanke"...

Od svega toga ne postoji niti jedna jedina sačuvana snimka. Upravo ispod Titove slike (koja krasi naslovnu stranicu Škaricine knjige - drug Tito vrlo ozbiljan i bez obavezne mu cigare...) snimili smo niz skladbi iz našeg tekućeg repertoara i to predali Peri Gotovcu ondašnjem direktoru bivšeg Jugotona. On ih je, navodno, zagubio ali kako to već biva u tzv. show-bussinessu (gdje se krade i izmišlja na sve strane i to sve u 16) našu obradu netom spomenute dalmatinske pisme "Čiribiribela Mare moja" su kasnije snimili "Zlatni akordi" - u kojima je svirao bivši "Uskok" Fuma Miksić, od nas zvan jednostavno Miksa.

Osim netom spomenutih obrada prvenstveno hrvatskog (dalmatinskog i zagorskog) folklor sljedeća je značajka "Uskoka" bio francuski repertoar. Premda je u Zagrebu u ono vrijeme poneko i čuo za pjevače poput (pokojnog) Johnny Hallydaya i naravski našeg Matt Collinsa odnosno pokojnog Karla Metikoša o nekim francuskim bendovima poput Les Fantomes ili Les Chaussettes Noires E. Mitchella, nitko nije imao pojma.

Kako je moj prvi i tada najjači strani jezik bio upravo francuski, slučajno sam negdje naletio na ova dva i neke druge francuske bendove i soliste poput Richard Anthonija i odlučio da bi sve to moglo biti vrlo zanimljivo za naš, "Piratsko-Uskočki" repertoar.

I zadnja originalnost ili osebnost našeg repertoara; mi smo kao jedni od prvih (možda jedini osim tada izuzetno popularnih i uspješnih "Bijelih Strijela") u Zagrebu, Hrvatskoj i bivšoj Jugi počeli svirati stvari iz repertoara "Beatlesa", koji su tada kao relativno nepoznati počinjali svoj put ka vrhovima kasnije svjetske karijere...

Riječ dvije o načinu rada: u to vrijeme u bivšoj Jugoslaviji bilo je izuzetno teško doći do instrumenata, pojačala i ploča - o notama da i ne govorimo. Glavni izvor informacija i mogućnost "skidanja" novih hitova bio je tada vrlo popularni Radio Luxembourg. Neću zaboravit kako sam na starom radio aparatu "Kosmaj" (kojeg je kod nas ostavio moj pokojni otac

Ferdo) pokušavao uhvatit pravo mjesto za dobar prijem, koji bi obično usred pjesme nestao ili se pretvorio u šum... Kako smo sa RL skidali sve moguće (solo, pratnju tj „harme“, bas, ritam čak i tekst...) moralo se slušanje i skidanje zbog lošeg prijema ponavljati niz puta... Jedan kolega iz osmogodišnje škole u Mesićevoj ulici, Toni A. koji je kratko prije toga odselio sa roditeljima u Z. Njemačku bio mi je od izuzetne pomoći i poslao niz singlica od tada najpopularnijih američkih i engleskih bendova. Moj stric Braco (Josip) Pomykalo donio mi je sa turneje Zagrebačke filharmonije u Francuskoj nekoliko singlica francuskog benda Les Fantomes a drugi stric, čelist Zvonko, sa turneje ansambla Zagrebačkih solista po SAD, singlice naših najvažnijih uzora-Johnny and the Hurricanes.

Bend "Pirati"/ "Uskoci" morao se u svojoj kratkoj povijesti boriti sa nekoliko problema. Jedan je bio moj instrument klavir kojeg u nekim dvoranama gdje smo nastupali naprosto nije bilo (ili su instrumenti bili u neupotrebljivom stanju)... Kako je vrijeme folk - rocka tek trebalo doći, ni meni ni kolegama nikad nije palo na pamet da ja umjesto (ili alternativno sa njime) klavira pokušam uključiti violinu, koju sam tada svirao sigurno bitno bolje od klavira.

Drugi problem je bilo pojačalo/ pojačala. U Zagrebu je postojalo nekoliko tehničara koji su sasvim lijepo zarađivali "guleći" nas sa iznajmljivanjem tih sprava i tako je i kvaliteta naših nastupa jednim dijelom ovisila o kvaliteti pojačala koja smo mogli iznajmiti. To se promijenilo kada smo od jednog lihvara u Tkalčićevoj (gdje je Gic stanovao sa svojim roditeljima u kući u kojoj se već oдавно nalazi kafić Tomato) posudili lovu koju smo vraćali nastupima u Dvercu i time mogli kupiti pojačalo marke Framus. U to relativno malo i ne prejako pojačalo, uključivali bi 2 gitare, bas i mikrofona od Gicovog magnetofona - koji je alternativno pojačavao Denijev sax, pjevača ili moju „kljavu“...

Gledajući zbirku instrumenta, pojačala, mikrofona, efekata i slično koje danas posjedujem u mojem kućnom tonskom studiju sjećam se koliki je niz "sitnica" za naše tadašnje zapadne kolege za sve nas "rockere" u bivšoj Jugoslaviji tih godina bio ogroman i često nedostižan problem...

Treći problem (koji je prvo mene ponukao da odustanem, a kasnije doveo i do definitivnog prestanka postojanja benda) bila je neprestana promjena jednog dijela (tj. polovine) članova; osim Denija, Gica i mene svi ostali bili su ili "plaćenici" koji bi uletili za jedan ili dva nastupa ili oni kojima smo mi bili samo odskočna daska za nešto "bolje". Za ilustraciju evo imena onih kojih se mogu sjetiti; nakon Mikse (Fume) bas je neko vrijeme svirao Rudi Zec (u već spomenutom intervjuu i knjizi S. Škarice prozvan "Red Rudi"...) kasnije basist zagrebačkog benda Kennedy Boys. Na bubnjevima su se izredale dijelom poznate zvijezde zagrebačke rock scene kao što su bili Predrag Drezga Dodo i Mario Braco Škrinjarić, a dijelom i neki manje poznati glazbenici, kojima se ne sjećam imena. Solo gitaru su nakon Vojkovog odlaska svirali Igor Lepčin bivši gitarist benda "Sjene", Vlado Cipetić Cico i još neki. Kao pjevač (osim jednog tučara iz Šestina koji bi na svakoj čagi relativno korektno otpjevao jednu jedinu stvar, "Hello Josephine" Fats Domina, a za to smo mogli biti sigurni da kad na čagi dodje do tučnjave iliti „šore“, što se događalo svako toliko, možemo računati na njegovu zaštitu!), neko vrijeme je sa nama pjevao Miljenko Kodžić (umjetničkim imenom Mike Hammer, kasnije u "Mladim lavovima"), povremeno bi s nama zapjevao Emir Altić (poznat po vrlo uspjelom prepjevu Celentanovog 24.000 poljubaca) te vrlo mladi i u Zagreb novopridošli Ibrica Jusić...

Rado se sjećam tih vremena, usprkos svih problema, svađa, natezanja, nepoželjnih intervencija roditelja (osim Denija koji je rođen 1942., svi ostali smo, barem u početku, bili maloljetni...) kasnije nekih samozvanih "menadžera" (od kojih mi je jedan "popalio" lijepu zbirku singlica) i raznoraznih dubioznih organizatora. Obzirom da sam stasao sa samohranom majkom, bez očevog prisustva (uostalom kao i Deni...) taj bend mi je bio i neka čudna zamjena za oca, prva istinska prijateljstva i - vrlo važno za moj kasniji razvoj - prvi pravi i punokrvni kontakt sa GLAZBOM i nastupanjem pred publikom, koju nije uvijek bilo lako oduševiti ni zadovoljiti...

Tako je, na neki način, od svega toga ipak nešto ostalo. Sa Denijem sam se sreo 1980. godine kada sam radio kao savjetnik maestra Nikše Bareze pri postavi opere "Orfej" C. Monteverdija, pa opet 1988. pri ljetovanju u gradu Hvaru. Onda smo izgubili vezu da bi je prije nekoliko godina (2018) opet obnovili i sada relativno često izmjenjujemo poruke ili majlove. Sa Gicom sam se sreo u Zagrebu početkom milenija, pozvao me kući i upoznao sa svojim sinom Mariom, izvanrednim gitaristom (kasnije članom grupa Film, Prljavo kazalište, Vulkan i dr.). S njime sam u medjuvremenu izgubio vezu ali su njih dvojica (Deni i Gic) sve te godine ostali dosta bliski.

Moja kratka ali vrlo intenzivna rock "karijera" ostavila je u meni ne samo neprekinuto zanimanje za tu (i njoj srodne vrste, poput bluesa, folka i jazz) glazbu nego i nešto što nemogu riječima objasniti nego jedino odsvirati - u bilo kojem stilu od tradicijskog folklor, preko rane do tzv. "world" glazbe ili metala...

Iskreno govoreći (posebno u usporedbi sa onim što sam kasnije napravio i ostvario u mojoj rano glazbenoj karijeri) moja uloga je u toj kratkoj ali nezaboravnoj rock-avanturi glazbeno gledajući bila skromna ali su se već tada mogle nazrijeti neke moje sposobnosti davaoca originalnih ideja, aranžmana i organizacije.

I na kraju, uvjeren sam da nije bilo rocka i tog jednogodišnjeg "klimpranja" po klaviru (samo ponekad ozvučenom sa jadnim magnetofonskim mikrofonom, inače uglavnom bez ozvučenja...) da bih krenuo jednim od nekoliko puteva kojima sam obzirom na moje prirodne talente realno mogao krenuti: slikarstvo, jezici, opća povijest, povijest umjetnosti ili književnosti, pisanje dok bi glazba ostala u najbolju ruku (kao što je to bio slučaj sa doslovno svim ostalim rođacima moje generacije) isključivo kao neki lijepi ali efemerni hobby.

Premda se rockom službeno prestajem baviti sredinom 1963. on, odnosno tzv. "lake note" (dakle blues, folk, pop i slično) ostaju mi bliski, slušam ih, pratim da bih u onome što bi mogli nazvati "medieval rock" a kasnije i tzv. "world music" i "free improvisation" moja rokarska duša, moj rokarski identitet definitivno "izašao na vidjelo". Slučajno ili ne moj pokojni otac, Ferdo Pomykalo, napravio je izuzetnu karijeru i "izmislio" ne samo zabavnu glazbu bivše Juge nego uveo izuzetno bitne glazbene oblike 20. stoljeća poput musicala. Dakle, kao i u mnogim drugim slučajevima, može se reći da "krv nije voda" a "jabuka ne pada daleko od stabla"...

U jesen 2002. godine pri proslavi moje 40. Godišnjice javnog nastupanja, po prvi puta sam (kroz intervju, CD i jedan koncert u zatvorenom, obiteljskom, krugu u Italiji) odlučio to na neki način obilježiti. Neki do tada dobri kolege i kolegice su mi to čak zamjerali - nikad nisam razumio zašto ali valjda zato što je za tzv. "ozbiljne" glazbenike sramota baviti se nečim tako mizernim kao što je blues, rock - a za neke još ekstremnije takvih nazora - čak i jazz!

Nije me to bogzna kako pogodilo tada a pogotovo mi je potpuno nevažno danas, sa mojih 76 godina.

DODATNA I MOŽDA POTPUNO NEVAŽNA SJEĆANJA:

Kako smo od samog početka u sastavu osim gitara, klavira i bubnjeva htjeli imati i neki puhački instrument jednom sam na našu probu u Medvegradskoj pozvao mog kolegu iz glazbene škole "P. Markovac", trubača Marinka Getaldića. Premda je on dobro svirao, vrijeme Rhythm and Bluesa još nije bilo ni na vidiku i mi smo u stvari željeli naći saksofonistu - između ostalog jer nam se sviđao sound naših nešto starijih kolega iz benda "Bezimeni".

Jednom je u Zagrebu gostovao poznati talijanski kantautor-roker Peppino di Capri i održao koncert na Šalati. Kako su nam karte bile preskupe netko od ekipe se sjetio da bi mogli pokušati koncert besplatno slušati i gledati s gornje strane uz ogradu i tako je i bilo. Uživasmo u glazbi dok u jednom trenu nisu dojurila dva udbaša a mi se razbježali i pritom dvojica od nas pogodili poprečno postavljenu deblju žicu jednog drvenog stupa, tzv. „bandere“ - ja sam kao nešto viši dobio masnicu u visini ustiju a pokojni Miksa u visini čela...

Bezopasnije je prošlo kada smo jedne ljetne večeri zadivljeno (naravski i glazbom ali i predivnim gitarama...) slušali svirku nešto starijih kolega iz benda "Bijele strijele", na terasi zagrebačkog hotela Esplanade.